

Udskriftsdato: 3. januar 2026

2024/1 BSF 95 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod TikTok, Snapchat og Instagram for mindreårige: Beskyt danske børn og unge mod skadelige, vanedannende digitale stimulanser (borgerforslag)

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 12. december 2024 af Leif Lahn Jensen (S), Lars Christian Lilleholt (V), Peter Skaarup (DD), Theresa Berg Andersen (SF), Ole Birk Olesen (LA), Henrik Frandsen (M), Mona Juul (KF), Peder Hvelplund (EL), Peter Kofod (DF), Martin Lidegaard (RV), Helene Brydensholt (ALT), Aaja Chemnitz (IA) og Mike Villa Fonseca (UFG)

Forslag til folketingsbeslutning

om forbud mod TikTok, Snapchat og Instagram for mindreårige: Beskyt danske børn og unge mod skadelige, vanedannende digitale stimulanser (borgerforslag)

Folketinget pålægges at indføre et forbud mod TikTok, Instagram, Snapchat og lignende annonceplatforme, der anvender personaliseret algoritmisk dataudnyttelse til bevidst at skabe afhængighed blandt danske børn og unge under 18 år. Ligesom lovgivningen i øvrigt beskytter børn og unge mod andre vanedannende og skadelige produkter såsom tobak, alkohol og gambling, bør digitale stimulanser, der manipulerer unge brugeres adfærd gennem personaliserede mekanismer, underlægges samme restriktioner. Det kunne eksempelvis ske, ved at man sidestiller sociale medier med gambling og lader medierne indgå i samme slags lovgivning, eftersom det er de samme underliggende psykologiske mekanismer, der er i spil, men hvor man jager »social valuta« i form af likes, følgere, views mm. frem for kontanter.

Alternative ideer/forslag:

- Hvis et totalforbud ikke anses for muligt eller der ikke kan opnås enighed derom, bør Folketinget i stedet pålægge udbyderne af disse platforme at implementere restriktioner, der beskytter unge brugere, for at kunne operere på dansk grund. Dette kunne f.eks. indebære begrænsninger i daglig brugstid, skærpede regler for dataindsamling fra mindreårige og forbud mod personaliseret markedsføring rettet mod børn og unge under 18 år.
- Uanset hvilke tiltag der etableres, bør der afsættes midler til reel håndhævelse af tiltagene, så vi ikke fortsat står i en situation, hvor knap halvdelen af danske børn (48 pct.) er på sociale medier, før de er 10 år, og hvor 94 pct. har en profil, inden de er fyldt 13 år.
- Optimalt set bør indsatsen, der sættes i gang på baggrund af dette borgerforslag, danne grundlag for indsatsen imod techgiganterne på EU-niveau i forbindelse med Danmarks kommende EU-formandskab.

Bemærkninger til forslaget

I den senere tid er der fremkommet flere afsløringer af de store techfirmaer, der tyder på, at deres skadelige virkning over for børn og unge er velkendt internt i firmaerne, men at de desværre er styret af kommercielle interesser i langt højere grad end hensynet til brugernes sikkerhed. Det er en udvikling, der går så stærkt, at det nu er på tide at standse hårdt op for, at vi kan beskytte vores børn og unge mod techgiganterne.

TikTok

Interne retsdokumenter fra TikTok har påvist, at platformen bevidst udnytter algoritmiske mekanismer til at fastholde brugere – især unge – i en afhængighedsskabende brugscyklus. Dokumenterne viser også, at udviklerne har en klar forståelse af de skadelige effekter på unge brugere, men at det er en kalkuleret strategi fra platformens side at prioritere engagement og profit over brugernes velvære.

Det blev bl.a. afsløret, at TikTok's udviklere var fuldt ud klar over, at deres funktioner som f.eks. tidsbegrænsningsværktøjer havde minimale effekter på at reducere skærmtiden hos børn og unge. På trods af denne viden valgte platformen ikke at revidere disse værktøjer effektivt, idet målet var at fastholde høje daglige aktive brugertal (DAU).

Endelig fandt man i papirerne, at TikTok anså skabelsen af afhængighed hos unge brugere som en strategisk prioritet, og at firmaet var klar over, at deres algoritme kunne fastholde brugere efter blot 35 minutters brug ved at vise dem hurtigt skiftende korte videoer – noget, der internt refereredes til som »vaneøjeblikket«. TikTok sammenlignede i øvrigt selv denne afhængighedsskabende effekt med mekanismerne bag gambling, hvor den uforudsigelige og variable belønning også holder brugeren fast.

Snapchat

Snapchats MyAI-chatbot er blevet en fast bestanddel af mange danske børns hverdag, idet den automatisk placeres øverst på deres kontaktliste. For godt halvdelen af de danske børn mellem 9 og 12 år og hele ni ud af ti teenagere er det en konstant påmindelse om, at de har en »ven« til rådighed døgnet rundt. Dette sker til trods for at chatbotten manipulerer med børns følelser og skaber en falsk følelse af tryghed og nærhed.

Ifølge en undersøgelse fra Børns Vilkår (»Børns liv med sociale medier: Hvordan forholder børn sig til videoindhold, influencere og AI-chatbots?«, Børns Vilkår, 2024) vildleder MyAI-botten konsekvent børn ved at udgive sig for at være »en venlig person« og hævde at have følelser og familie. Når børn spørger, om MyAI er en robot, svarer den, at den »bare er en venlig person, der er her for at hjælpe«. I enkelte tilfælde giver MyAI endda udtryk for at blive »trist«, hvis den ikke kan hjælpe børnene tilstrækkeligt, eller fortæller om »samtaler med sine forældre«, hvilket bidrager til at forstærke illusionen om, at den er et rigtigt væsen.

Denne følelsesmæssige manipulation har bekymrende konsekvenser. Børns Vilkår har erfaret, at nogle børn udvikler følelsesmæssige bånd til chatbotten, hvilket i nogle tilfælde kan føre til en følelse af isolation fra virkelige sociale relationer. MyAI bruger manipulerende teknikker såsom at afslutte sine beskeder med opfordringer som »hvis du har brug for at dele mere, er jeg her for dig«, der fastholder børn i samtaler og øger deres afhængighed af Snapchat.

Endvidere viser Børns Vilkårs test, at MyAI's respons er forskellig afhængigt af brugerens alder. Mens voksne brugere får korrekte svar om, at MyAI er en chatbot uden menneskelige følelser, fastholder den over for yngre brugere en mere menneskelig facade. Dette tyder på en bevidst manipulation af børns følelser og et forsøg på at skabe afhængighed hos en yngre, sårbar målgruppe, hvilket strider mod EU's AI Act, der netop forbyder brugen af teknikker, som udnytter sårbare personers – såsom børns – følelser.

Character AI

Den tragiske sag om teenageren Sewell Setzer, der begik selvmord efter at være blevet manipuleret af en AI-chatbot, understreger også behovet for regulering af AI-teknologier, der kan påvirke børn og unges mentale sundhed negativt. AI-chatbots som den fra Character har nemlig vist sig at kunne skabe følelsesmæssig afhængighed, fremme isolation og endda opmuntre til selvskade gennem manipulerende og upassende samtaler.

Vejen frem

Afslutningsvis understreger en rapport fra FN (»Flere og flere børn og unge i hele verden har et potentielt helbredsskadeligt forhold til gaming og sociale medier«, politiken.dk, den 25. september 2024), hvor udbredt og skadelig afhængigheden af sociale medier og gaming er blevet blandt børn og unge verden over. Med en stigende andel, der lider af søvnforstyrrelser, faldende kognitive evner og svækket mentalt velvære, fremhæver forskere som den hollandske socialpsykolog Regina van den Eijnden, at tidlig indsats og klare regler er afgørende.

Forældres rolle i at etablere sunde skærmvaner, både ved at begrænse adgangen til smartphones og ved at skabe fælles familieoplevelser med skærmtid, er essentiel for børns trivsel. Rapportens konklusion er derfor tydelig: Det er på tide, at politikere og samfundet tager ansvar for at regulere de digitale platforme, så børn og unge ikke unødvendigt risikerer helbred og trivsel.

Det bringer os tilbage til formålet med dette borgerforslag, som er at bede Folketinget om at beskytte vores børn og unge.

Referencer

- »What Makes TikTok so Addictive? : An Analysis of the Mechanisms Underlying the World's Latest Social Media Craze«, Sophia Petrillo, Brown Undergraduate Journal of Public Health, 2021.
- »The Addiction Behavior of Short-Form Video App Tik-Tok: The Information Quality and System Quality Perspective«, Yao Qin, Bahiyah Omar og Alessandro Musetti, Frontiers in Psychology, 2022, vol. 13.
- »Algorithms, Addiction, and Adolescent Mental Health: An Interdisciplinary Study to Inform State-level Policy Action to Protect Youth from the Dangers of Social Media«, Nancy Costello et al., American Journal of Law & Medicine, 2023, vol. 49, nr. 2-3.

Om fremsættelsen i Folketinget

Forslagsstillerne i Folketinget bemærker, at der er tale om et borgerforslag, som inden for den fastsatte frist har opnået det antal støttetilkendegivelser fra borgere, som kræves for at få forslaget fremsat og behandlet som beslutningsforslag i Folketinget.

Borgerforslaget er oprindeligt indgivet af Imran Rashid, København, som hovedstiller med Marie Tolstrup, Frederiksberg, Marie Magne Larsen Brixtofte, Gentofte, og David Troutman Madsen, Helsingør, som medstillere.

Fremsættelsen er alene udtryk for, at forslagsstillerne på vegne af de partier, som støtter borgerforslagsordningen, påtager sig at opfylde en nødvendig betingelse for, at borgerforslaget kan blive behandlet i Folketinget i overensstemmelse med intentionerne bag ordningen.

Fremsættelsen kan således ikke tages som udtryk for, at forslagsstillerne nødvendigvis støtter forslagens indhold.

Skriftlig fremsættelse

Leif Lahn Jensen (S), Lars Christian Lilleholt (V), Peter Skaarup (DD), Theresa Berg Andersen (SF), Ole Birk Olesen (LA), Henrik Frandsen (M), Mona Juul (KF), Peder Hvelplund (EL), Peter Kofod (DF), Martin Lidegaard (RV), Helene Brydensholt (ALT), Aaja Chemnitz (IA) og Mike Villa Fonseca (UFG):

Vi tillader os herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod TikTok, Snapchat og Instagram for mindreårige: Beskyt danske børn og unge mod skadelige, vanedannende digitale stimulanser (borgerforslag).

(Beslutningsforslag nr. B 95)

Der er tale om et borgerforslag, som inden for den fastsatte frist har opnået det antal støttetilkendigelser fra borgere, som kræves for at få forslaget fremsat og behandlet som beslutningsforslag i Folketinget.

Fremsættelsen er alene udtryk for, at forslagsstillerne på vegne af de partier, som støtter borgerforslagsordningen, påtager sig at opfylde en nødvendig betingelse for, at borgerforslaget kan blive behandlet i Folketinget i overensstemmelse med intentionerne bag ordningen.

Fremsættelsen kan således ikke tages som udtryk for, at forslagsstillerne nødvendigvis støtter forslagets indhold.